

4. 4. -

ACTA

REG. SCIENT. UNIVERSITATIS HUNG. BUDAPESTINENSIS.

ANNI MDCCCXCI—XCII.

FASCICULUS I.

I.—II.

BESZÉDEK

MELVEK

A BUDAPESTI KIRÁLYI TUDOMÁNY-EGYETEM

¹⁸⁹¹MDCCCXCI XCII. TANÉVI

RECTORA ÉS TANÁCSÁNAK

BEIKTATÁSOKOR

SZEPTEMBER 15-ÉN TARTATTAK.

III.

TANÉV-MEGNYITÓ BESZÉD.

BUDAPESTEN,

NYOMATOTT A MAGYAR KIR. EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.

1891.

ACTA
REG. SCIENT. UNIVERSITATIS HUNG. BUDAPESTINENSIS.

ANNI MDCCCXCI—XCII.

— FASCICULUS I. —

I.—II.

BESZÉDEK

MELYEK

A BUDAPESTI KIRÁLYI TUDOMÁNY-EGYETEM

MDCCCXCI—XCII. TANÉVI

RECTORA ÉS TANÁCSÁNAK

BEIKTATÁSAKOR

SZEPTEMBER 15. TARTATTAK.

III.

TANÉV-MEGNYITÓ BESZÉD.

BUDAPESTEN,

NYOMATOTT A MAGYAR KIR. EGYETEMI KÖNYVNYOMDÁBAN.

1891.

AZ
EGYETEM TÖRTÉNETE.

MDCCCXC—XCI-ben.

BESZÉD

MELLYEL

SCHULEK VILMOS

ORVOS-SEBÉSZTUDOR, SZEMÉSZ- ÉS SZÜLÉSZMESTER, AZ ELMÉLETI ÉS GYAKOR-
LATI SZEMÉSZET NYILV. RENDES TANÁRA, A SZEMÉSZETI KLINIKA IGAZGATÓJA,
A KOLOZSVÁRI KIR. TUD. EGYETEM VOLT RECTORA, A MAGY. TUD. AKADÉMIA
LEVELEZŐ, A HEIDELBERGI SZENTTÁRSULAT RENDES, A BUDAPESTI KIR. ORVOS-
EGYLET VÁLASZTMÁNYI, A MAGYAR KIRÁLYI TERMÉSZETTUDOMÁNYI, A FÖLDTANI
TÁRSULAT RENDES ÉS A MAGYAR ORVOSI KÖNYVKIADÓ-TÁRSULAT ALAPÍTÓ-
TAGJA ÉS ALELNÖKE, MINT EZEN KIR. TUD.-EGYETEM VOLT RECTORA,

AZ EGYETEM IGAZGATÁSÁRÓL LELEPETT.

REVISED EDITION

BERNARD

WILLIAM

Tisztelt egyetemi közgyűlés!

Midőn egy év előtt a rectori széket elfoglalam, ismeretlen térre léptem és lassacskán tanultam bele a helyzetbe. Most, midőn lelépek, körültekintéssel bírok és ismerem az erős és a gyenge pontokat. De megbízatásom lejárván, feladatom a félrevonulás.

Kérdés támadhatna, hogy jó-e ezen berendezés. Úgy vélem, hogy igen. Több éves rector az ügymenetet javítaná, de a tudományos szabad szellemet egyoldalúan befolyásolná, tehát meg is rontaná. Az utóbbi lévén a magasabb feladat, ez álljon előtérben, habár az administratio így nehezkesebb.

A lefolyt tanév története a következő:

Előadásokat tartott 75 rendes, 20 rendkívüli, 7 helyettes, 89 magántanár és 4 tanító. E létszám az egyes karok között a következőkép oszolt meg:

a hittudományi karban működött 9 rendes tanár és 2 tanárhelyettes;

a jog- és államtudományi karban 19 rendes, 6 rendkívüli és 16 magántanár;

az orvostudományi karban 17 rendes, 8 rendkívüli, 1 helyettes és 45 magántanár; és végre

a bölcsészeti karban 30 rendes, 6 rendkívüli, 4 helyettes, 28 magántanár és 4 tanító.

Ezenkívül az orvosi karban 27, a bölcsészeti-
pedig 13 tanársegéd volt alkalmazásban, kikhez az
orvosi karban 62 gyakornok, 20 műtönövendék és
a demonstratorok járultak.

Az egyetemi személyzetben következő változá-
sok történtek:

F. é. márczius 3-án elhunyt a kitünő tudós
JENDRÁSSIK JENŐ, ny. r. tanára az élettannak, a kit
mint képviselőjét mindennek ami nemes és magasz-
tos, jelleménél fogva is siratunk. Akadémiai rendes
tag és ezen egyetemnek kiérdemült rectora is volt.

Azonkívül meghalt PÁDLY LAJOS könyvtártiszt
és MAJDÁN FERENCZ néhai jogkari pedellus nyug
díjban.

Az egyetemi tanács a kegyelet adóját róttá le
egyetemünk néhai jelese és az infectio tanának
úttörője, Dr. SEMMELWEIS IGNÁCZ szülészeti tanár ham-
vainak a bécsi temetőből családja által lett haza-
szállítása alkalmából, amidőn a hamvoknak elhelye-
zésénél az orvoskari tanártestülettel a Rector is
megjelenvén, az egyetem nevében koszorút helyezett
a halála után világhírűvé vált boldogult tudós sir-
halmára.

Dr. TORMA KÁROLY, az érem- és régiségtannak
ny. r. tanára, állandó nyugalomba helyeztetett.

Dr. MEDVEDZKY FRIGYES, ny. r. tanár, a lefolyt
tanév II. felében egészségi okokból szabadságoltatott.

A jog- és államtudományi karban a pénzügyi
jognak helyetteskénti előadásával a lefolyt tanévben
dr. FÖLDES BÉLA, ny. r. tanár volt megbizva.

Az élettani tanszék ellátásával dr. PLÓSZ PÁL,
ny. r. tanár, helyettesi minőségben bizatott meg.

Az archaeologia és numismatika előadásával helyettesként dr. PASTEINER GYULA, ny. r. tanár;

a francia nyelv és irodalomnak helyettesként előadásával dr. MAYR AURÉL, ny. r. tanár; a classica philológiának pedig szintén helyettesként előadásával dr. PECZ VILMOS, m. tanárok voltak megbízva.

Dr. SIMONYI ZSIGMOND, ny. r. tanár, a magyar nyelv és irod. seminariumhoz vezető tanárrá neveztetett.

A közegészségtannak egyetemünk bölcsészeti karán való előadásával dr. CSAPODI ISTVÁN, m. tanár bízott meg.

Ő cs. és ap. királyi Felsége a büntetőjog és eljárás nyilv. r. tanárául dr. WCLASSICS GYULÁT;

az üresedésben volt váltó- s kereskedelmi jog ny. rend. tanárává dr. NAGY FERENCZET a kolozsvári egyetemről;

a classica-philologia tanszékére dr. HEGEDÜS ISTVÁNT a kolozsvári tud. egyetemen ugyanezen szaknak tanárául, ny. r. tanárául;

ugyancsak Dr. TIMON ÁKOST győri jogakadémiai tanárt a magyar alkotmány és jogtörténet ny. r. tanárává;

dr. KLUG NÁNDORT a kolozsvári egyetemről, egyetemünkön az élettan tanárává;

dr. LÁNCZY GYULÁT szintén a kolozsvári egyetemről az itteni egyetemen a középkori történelem ny. r. tanárává;

dr. MARISKA VILMOST a kassai jogakadémiáról, egyetemünkön a pénzügytan és pénzügyijog ny. r. tanárává;

dr. LAUFENAUER KÁROLY-t pedig az elmekór és gyógytan ny. r. tanárává méltóztatott lk. kinevezni.

Dr. DOLLINGER GYULA m. tanár az egyetem felterjesztésére Ő Felségétől a rk. tanári czím és jelleget nyerte;

nemkülönben dr. CSARADA JÁNOS és dr. PIKLER GYULA m. tanároknak a rk. tanári czímet adományozni méltóztatott.

A gyógyszerészszigorlók szigorlatain mint vendég vizsgálók dr. MOLNÁR NÁNDOR és dr. JÁRMAY GYULA fővárosi gyógyszerész-tulajdonosok hivattak meg 3 évi tartamra és az eddig 40 éven át működött MÜLLER BERNÁT gyógyszerész úrnak hivatalból köszönet mondatott.

Dr. SZÁDECZKY LAJOS volt első könyvtártiszt, a képviselőház napló szerkesztőjévé és később kolozsvári egyetemi tanárrá neveztetett ki.

A könyvtárban megüresedett I. tiszti állomásra előlépett dr. ANGYAL DÁVID II. tiszt és ennek helyére kineveztetett dr. DEDEK CRESCENS LAJOS róm. katolikus áldozár.

A megüresedett quaesturai díjnoki állomásra KUSTÁR SÁNDOR, az orvoskari díjnoki állomásra pedig MARGITAI ANTAL neveztettek ki.

REGÉCZI NAGY IMRE az élettan ny. r. tanára az állatorvosi akadémián ny. r. tanárrá neveztetett ki, azonban alig néhány heti ottani működése után hirtelen elhunyt.

Dr. KORÁNYI SÁNDOR belgyógyászati tanársegéd az állatorvostani akadémiához az élettani tanszék helyetteskénti ellátására hivatott meg.

Dr. PETZ VILMOS m. és h. tanár a kolozsvári egyetemen a classica philologia ny. r. tanárává;

Dr. VELITS DEZSŐ, egyetemünkön volt szül. tanár-

segéd, a pozsonyi bábaképezde igazgató tanárává neveztettek ki.

Dr. LÖTE JÓZSEF, m. tanár a kolozsvári egyetemhez, helyettes tanáruul hivatott meg.

Dr. TÓTH LAJOS, r. t. a kolozsvári egyetemen a gyógyszerzeti tanszékre neveztettek ki.

Megválasztattak az akadémiába:

dr. MARGO TIVADAR tiszteletbeli,

dr. FRÖHLICH IZIDOR rendes,

dr. THANHOFFER LAJOS rendes,

dr. LAUFENAUER KÁROLY lev.,

dr. SCHMIDT SÁNDOR lev. tagokká.

Dr. KOVÁCS JÓZSEF, ny. r. tanár pedig az igazságtügyi orvosi tanács elnökévé lett, minist. tanácsosi czímmel, és

Dr. HEINRICH GUSZTÁV, ny. r. tanár, az ország. közokt. tanács alelnökévé.

Magántanárrá képesítetttek:

Dr. CSENGERI JÁNOS, a görög irodalom történetéből;

Dr. CSAPODI ISTVÁN, a szemvizsgálat gyakorlati módszereiből;

Dr. HOÓR KÁROLY, a szemfénytörési és alkalmazkodási rendellenességeiből;

Dr. BENCZUR DÉNES, a szív- és tüdőbetegségek tanából;

Dr. BARTHA GÁBOR, a csont és izületi sebészi bántalmak kór- és gyógytanából;

Dr. UDRÁNSZKY LÁSZLÓ, az orvosi vegytanból,

Dr. SALGÓ JAKAB, az elmekórtanból,

Dr. FEUER NATHANIEL, a szemészeti műtéttanból,

Dr. ÓNODI ADOLF, az orr-, torok- és gégebajokból,

Dr. SZÁDECZKY GYULA, a közzetanból,

Dr. KLUG LIPÓT, a synthetikai geometriából,

Dr. KISS JÁNOS, a theologiai tudományok philo-
sophiai propaedeutikájából a hittud. karban; meg-
jegyzendő, hogy a m. tanári intézménynek egyete-
münkön lett meghonosítása óta első esetben történt
ezen karnál m. tanári képesítés; és végre

Dr. FRANK ÖDÖNNEK m. tanári képesítése újból
megegerősítettett.

A hallgatóság számát a következő adatok mutatják:

I. félév.

Tanszak	A hallgatók száma		Vallásukra nézve							Születésükre nézve					
	Rendes	Rendkívüli	Róm.-kath.	Gör.-kath.	Görögkeleti	Ágost. hitv.	Helv. hitv.	Unitárius	Anglikán	Izrael. vall.	Magyarorsz.	Horvát-tót-országi	A monar. többi tartományaiból	Más államokból	Összesen
Hittudom. kar ¹⁾	84	4	67	21	—	—	—	—	—	—	84	4	—	—	88
Jogtudom. kar ²⁾	1638	148	824	29	77	146	225	5	—	480	1759	17	8	2	1786
Orvostud. kar ³⁾	972	85	290	11	15	78	84	3	—	576	1044	2	9	2	1057
Bölcsészeti kar ⁴⁾	320	35	170	7	19	46	47	1	—	65	345	2	5	3	355
Összesen .	3014	272	1351	68	111	270	356	9	—	1121	3232	25	22	7	3286
Gyógyszer. { I. hallgató	—	114	63	1	3	13	14	—	—	15	112	—	—	2	114
{ II. hallgató	—	102	63	4	4	10	13	—	—	8	102	—	—	—	102
Szülésznek . .	—	87	48	2	1	9	12	—	—	15	85	1	1	—	87
Mindössze .	3589														

A kimutatott rendes hallgatók között újonnan beiratkozott: hittanhallgató 20, joghallgató 544, orvostanhallgató 219, bölcsészethallgató 108; összesen: 891 egén.

¹⁾ Hittudományi tantárgyakat hallgatott: joghallgató 4.

²⁾ Jogtudományi tantárgyakat hallgatott: hittanhallgató 8, bölcsészethallgató 5.

³⁾ Orvostudományi tantárgyakat hallgatott: joghallgató 5, bölcsészethallgató 3.

⁴⁾ Bölcsészettudományi tantárgyakat hallgatott: hittanhallgató 31, joghallgató 576, orvosanhallgató 308.

II. félév.

Tanszak	A hallgatók száma		Vallásukra nézve							Születésükre nézve					
	Rendes	Rendkívüli	Róm.-kath.	Gör.-kath.	Görögkeleti	Ágost. hitv.	Helv. hitv.	Unitárius	Anglikán	Izraelita	Magyarorsz.	Horvát-tót-országi	A monar. többi tartományaiból	Más államokból	Összesen
Hittudom. kar ¹⁾	83	4	66	21	—	—	—	—	—	—	84	3	—	—	87
Jogtudom. kar ²⁾	1508	113	750	26	72	134	202	2	—	435	1605	8	8	—	1621
Orvostud. kar ³⁾	943	48	291	8	18	80	82	4	—	508	978	2	9	2	991
Bölcsészeti kar ⁴⁾	293	16	153	6	16	38	37	1	—	58	303	1	3	2	309
Összesen .	2827	181	1260	61	106	252	321	7	—	1001	2970	14	20	4	3008
Gyógyszer. { I. hallgató	—	111	69	1	3	10	14	—	—	14	109	—	—	2	111
{ II. hallgató	—	93	57	4	4	10	11	—	—	7	93	—	—	—	93
Szülésznek . .	—	88	57	2	3	9	8	—	—	9	84	2	2	—	88
Mindössze .	3300														

A kimutatott rendes hallgatók között újonnan beiratkozott: hittanhallgató 1, joghallgató 83, orvostanhallgató 7, bölcsészethallgató 17; összesen: 108 egén.

¹⁾ Hittudományi tantárgyakat hallgatott: joghallgató 2.

²⁾ Jogtudományi tantárgyakat hallgatott: hittanhallgató 9, bölcsészethallgató 7.

³⁾ Orvostudományi tantárgyakat hallgatott: joghallgató 7, bölcsészethallgató 5.

⁴⁾ Bölcsészettudományi tantárgyakat hallgatott: hittanhallgató 27, joghallgató 542, orvosanhallgató 286.

Ezen kívül kisebb fokozatot nyertek:

mint gyógyszerészmester 76
 mint születésnő 151

A tandíj elengedés ügyéről az alábbi táblázat ad részletezést:

Sorszám	Az egyes karnok és félévek megjelölése		Egész mentességet nyert hallgatók száma	Az egész mentesek után elengedett tandíj összege	Fél tandíjmentes-séget nyert hallgatók száma	A félmentesek után elengedett tandíj összege	Az elengedett összes tandíj
1	Hittani karnál	I. félévben	} 30
	" "	II. "	1	30	.	.	
	" "	I. "	
	" "	II. "	
2	Jogi karnál	I. félévben	78	2340	.	.	} 5865
	" "	II. "	94	2820	.	.	
	" "	I. "	.	.	14	210	
	" "	II. "	.	.	33	495	
3	Orvosi karnál	I. félévben	34	1020	.	.	} 3600
	" "	II. "	26	780	.	.	
	" "	I. "	.	.	49	735	
	" "	II. "	.	.	71	1065	
4	Bölcsészeti karnál	I. félévben	61	1830	.	.	} 5595
	" "	II. "	63	1890	.	.	
	" "	I. "	.	.	73	1095	
	" "	II. "	.	.	52	780	
	Együtt . .		357	10710	292	4380	15090

Tandíj az 1890/1. tanév I. felében befolyt 92,620 frt

" " " " II. " " " 87,045 „

Összesen 179,665 frt

Ezen tandíj után az állam javára eső 5%
8,983 frt 25 krt tesz ki.

Végbizonyítványt nyert:

1. Hittanhallgató	I. —	II. 18
2. Joghallgató	I. 77	II. 207
3. Orvostanhallgató . .	I. 22	II. 127
4. Bölcsészethallgató . .	I. 6	II. 25
Összesen	I. 105	II. 377

Távozási bizonyítványt nyert:

1. Hittanhallgató	I. —	II. —
2. Joghallgató	I. 20	II. 10
3. Orvostanhallgató . .	I. 17	II. 15
4. Bölcsészethallgató . .	I. 8	II. 3
Összesen	I 45	II. 28

A kiosztott ösztöndíjak összege:

1. A hittudományi karnál . . .	2.000 frt — kr.
2. Jogi	29.327 „ 87 „
3. Orvosi	29.254 „ 12 „
4. Bölcsészeti	14.042 „ 50 „
	<u>74.624 frt 47 kr.</u>

Ehhez járul még 42 gyakornok után 400 frtjával 16.800 frt, nemkülönben még a különböző egyetemi alapítványokból fedezett pályázati, szorgalmi díjak, valamint betegsegélyezések címén kifizetett 4.900 frt, mihez képest az egyetemi hallgatók által élvezett segélyek a gyakornoki ösztöndíjakkal együtt 96.324 frt jelentékeny összegre rúgnak, ide nem számítva azon összegeket, miket a különböző egyetemi egyesületek segélyként osztottak ki saját egyesületi vagyonukból.

Az egyetemi egyesületeknek erre szolgáló alap-
tőkéje következő számokat mutatja fel:

A tudomány és műegyetem olvasó körének tőkéje	1.800	frt.
A joghallgatókat segítő egyesületé	54.700	„
Az orvostanhallgatókat segítő egyesületé	31.000	„
A bölcsészethallgatókat „ „	5.300	„
A gyógyszerészhallgat. „ „	27.800	„
Összesen	120.600	frt.

A könyvtár állapota 1890/1. évben:

A könyvtár inventariuma: 229.825 kötet nyom-
tatvány, 61.596 darab apró nyomtatvány és 1.422
kötet kézirat. — A könyvtár használati forgalma:
1.394 kikölcsönző 4.381 művet vett ki.

A nagy olvasóterem számára 2.116 látogatási
jegy adatott ki, ez igazolványokkal ellátott olvasók
33.154-szer fordultak meg az olvasóteremben és
összesen 35.639 művet használtak, a helyben hasz-
nált művek száma a 9. főszaak közt következőleg
oszlík meg:

Hittudományi	93
Jogtudományi	9.297
Államtudományi	1.790
Orvostudományi	8.370
Mathematikai és természettudományi	3.310
Philosophia-, aesthetika- és paedagogiai	1.046
Történelem és földrajz	4.394
Philologia- és literaturai	4.332
Vegyes	3.007

A látogatási jegyeket igénybe vevők száma
foglalkozási ág szerint következőképen oszlík meg:

Jog- és államtudomány hallgató	752
Orvostanhallgató	497
Bölcsészethallgató	208

Gyógyszerészethallgató	43
Hittanhallgató	10
Műegyetemi hallgató	125
Közép- és szakiskolai tanuló	61
Állatorvostanhallgató	14
Jog- és államtudományi szigorló	51
Orvostani szigorló	47
Bölcsészeti szigorló	2
Ügyvédjelölt és joggyakornok	118
Tanár- és tanítójelölt	15
Magánzó	15
Hivatalnok	77
Hírlapíró és író	13
Tanár és tanító	16
Ügyvéd	11
Orvos	13
Lelkész	1
Katonatiszt	1
Kereskedő	2
Mérnök	6
Művész	12
Műiparos	3

A folyóirati és tanári dolgozó termekben a használati forgalom itt nincsen feltüntetve.

Egyetemünk a lefolyt tanévben új int. épülettel nem gazdagodott. Még mindig sajnos nélkülözzük a központi épület homlokzatát, a mely az aulát és egyéb hivatalos helyiségeket foglalandja magában, úgy, hogy egyetemi ünnepélyeinkkel még mindig vendégként kell elhelyezkednünk, mely készséges vendéglátásért a fővárosnak hálás köszönetünket nyilvánítjuk.

Az egyetemnek a folyó évi személyi és dologi kiadásai tettek 712.727 frtot, melyhez az egyetemi alap jövedelme 219.657 frtal járult.

Továbbá a kórboncztni intézet helyreállításának költségeire 2.098 forint engedélyeztetett, ugyszintén halaszthatatlan javítási költségeire 2.100 forint.

A fogászati intézet kibővítésére 598 frt engedélyeztetett.

A klinikai park évi fentartására 300 frt fordítottatott.

A boncztni intézetben szükségelt javításokra 1.936 frt.

A történelmi seminarium részére 400 frt.

Az üvegtechnikai tanműhely céljaira 500 frt adományoztatott.

A II. vegytani intézet folytatólagos felszerelésére 3.000 frt utalványoztatott.

A gőzfűző és mosókonyha csatornáinak javítására 526 frt 50 kr.

A törv. orvostani intézet parkjára 150 frt.

A II. szül. klinika évi átalánya 1.200 frtra emeltetett.

Az ebdüh elleni gyógymód kísérleteire 4.000 frt engedélyeztetett.

Az intézetek további felszerelésére, az ásványtanira 1.900, a vegytanira 6.000, az anthropologiaira 3.600 és a palaeontologiaira 500 frt adományoztatott.

Az I. vegytani intézet épületének sürgős tatarozására 2.853 frt utalványoztatott.

A stáció-utcza 37. sz., az egyetem tulajdonát képező ház javítására 1.810 frt.

és a törvénszéki orvostani intézet folytatólagos felszerelésére 5.000 frt engedélyeztetett.

A büntetőjogi seminarium könyvtára számára 200 frt adományoztatott.

Az ásványviz elemző intézet részére évi 1.000 frt általány engedélyeztetett.

NOSÉDA GYULA az egyetemi templom karmesterének minden zenés mise után járó 30 frt 15 frttal emeltetett.

A II-ik vegytani intézet mellé eg. új laboranszolga állomás rendszeresített.

Külföldre szóló segélyek ezek voltak:

dr. FODOR JÓZSEF ny. r. tanár a londoni közegészségügyi congressusra küldetvén ki, útiköltségül 350 frtot nyert;

dr. UDRÁNSZKY LÁSZLÓ-nak külföldre szóló tanulmányúttjára 300 frt adományoztatott;

dr. RICHTER ALADÁR külföldre szóló ösztöndíj 1000 frtot nyert;

dr. JANKÓ JÁNOS részére külföldre szóló ösztöndíj 1000 frt engedélyeztetett;

a BENE-féle kari utazási ösztöndíj, 840 forint, dr. TÖRÖK LAJOS-nak adományoztatott;

dr. KLUPATHY JENŐ m. tanár a frankfurti villamos tanulmányozása céljából 200 frt segélyben részesült.

Jutalmak és segélyek kiadattak:

Dr. LENGYEL BÉLA ny. r. tanár az ásványviz elemzőintézet vezetéseért 1000 frt;

dr. BALLAGI ALADÁR a művelődés történetének előadásaért 400 frt tiszteletdíjban részesült;

dr. MARCZALI HENRIK m. tanárnak a középkori történelmi tanszék helyettesítéseért tiszteletdíj 800 frt utalványoztatott;

dr. WENZEL GUSZTÁV ny. rendes tanár a bányajognak helyettesként előadásaért 500 frt;

dr. FODOR JÓZSEF ny. rendes tanár mint a jogi karban a közegészségtannak előadója 300 frt tiszteletdíjban részesültek;

Dr. KERÉKGYÁRTÓ ÁRPÁD a művelődés történetének a multban előadásaért 400 frt jutalmat nyert.

Dr. ÁRKÖVY JÓZSEF a fogászat előadásáért 1000 frt tiszteletdíjt nyert.

VARGAI LIPTÁK ISTVÁN a gyorsírászat m. tanítója 200 frt segélyben részesült.

Dr. FAYER LÁSZLÓ' czimz. rendk. tanár a lefolyt tanévi munkásságául 1500 frt jutalmat nyert.

Néhai JENDRÁSSIK JENŐ tanár özvegye boldogult férjét megilletendett tandíj kárpótlékból 468 frtot nyert.

EGAN JAMES angol nyelvtanító 150 frt segélyben részesült.

Vörös Ákos quaesturai ellenőr 250, Fácsonyi Gyula irnok 100 és Kustár Sándor díjnok szintén 100 frt segélyben részesültek.

JANKOVICH ANTAL könyvtártiszt részére segélyül első izben 200 frt, utóbb 100 frt adományoztatott;

Egervári Ödön könyvtári díjnok 100 frtot, Nagy Pál és Majoros Imre szolgák, előbbi 50, utóbbi 40 frtnyi segélyt nyertek.

Matulányi Béla 60, Weber Róbert gépész 40 frt, Jarolin, Szilágyi, Tahin, Szabadszállási, Bali, Kardos,

Néhai PÁDLY LAJOS volt könyvtártiszt leánya 60 frt segélyt nyert.

Nagy, Rima és Klekner szolgák egyenkint 30 frt segélyt nyertek.

Vavrek Gusztáv 70, Süveg Ferencz 50, Steiner Antal, Szabó János, Kovács János, Pányoki József, Parázso Ferencz és Bende János szolgák egyenkint 40 frt segélyben részesültek.

Hammerschmidt András volt egyetemi kapus 100 frt segélyt nyert.

Leitner Ferencz jogkari irtok 200 forint, Gál Mátyás és Szabó Zsigmond szolgák egyenkint 25 frt jutalomdíjat nyertek.

A rendelkezési alapból:

Mandák Dezső quaestor	300 frt
Kőrös Ákos quaesturai ellenőr	250 „
Kustár Sándor quaesturai díjnok	118 „

jutalomdíjban;

az olvasókör	100 frt
a joghallgatók segítő-egylete	150 „
az orvostanhallg. „	150 „
a bölcsészettanhallg. „	170 „
a gyógyszerészettanh. „	104 „

segélyben részesültek.

Magántanárok részére törvényhozásilag megállapított összegből:

Dr. PURJESZ ZSIGMOND, Dr. KÖVESLIGETHY RADÓ, Dr. MÉMETHY GÉZA, Dr. PETZ GEDEON, Dr. PIKLER GYULA, Dr. KMETTY KÁROLY, Dr. SCHMID SÁNDOR egyenkint 300 frt, Dr. MORAVCSIK EMIL 500, Dr. CSARADA JÁNOS 400, Dr. BOKOR JÓZSEF 200 frt jutalomban részesültek.

Dr. KOCSIS JÁNOS tanársegéd 50 frt;

Szabó Zsigmond szolga 40 frt, Ferenczi József, Rácz János, Kasprák János és Tertusek József szolgák egyenkint 30 forint segélyben részesültek.

Tóth Pál könyvtári szolga 40 frtnyi segélyt nyert.

Elvi és intézményi ügyekben a következők voltak a tanév folyamán nevezetesebbek:

Az új tandíj-szabályzat értelmében a karok jelentései alapján, az egyetemi tanács felterjesztést intézett a nagymélt. minister úrhoz, hogy jövőben mely tanszékek képviselői részesüljenek 800, illetőleg 1600 frt tandíjjutalékban.

A folyó tanévben lett életbe léptetve azon Ő Felsége által jóváhagyott ministeri szabályzat, mely az óránkénti leczképénzt eltörölvén, ennek helyébe féléves tandíjt léptet, és a tanárok tandíjkárpótlását állapítja meg.

Hosszabb tárgyalásokat folytatott az egyetemi tanács, az egyetem dologi szükségleteinek szigorúbb megállapítása ügyében s ide vágó megállapodásairól a nm. minister urhoz felterjesztést intézett;

nemkülönben a karok meghallgatásával a nm. minister úr által tervezett kötelező colloquiumok, repetitori intézmények sat. ügyében.

A karok véleményeinek meghallgatása után az egyetemi tanács felterjesztést intézett, továbbá a nm. minister urhoz a magántanári intézménynek módosítása iránt;

ugyszintén a változott viszonyoknak megfelelőleg a tanulm. és fegy. rendszabályzata is átdolgoztatván új alakú index szerkesztetett, felsőbb megerősítés alá terjesztetett és életbe léptettetett.

A fogászati tanfolyamnak kiegészítése tárgyában a tanács felterjesztést intézett a nm. minister urhoz;

nemkülönben az iránt is, hogy a földrajzi seminarium a történelmitől elkülöníttessék.

Az alapítványok annyiban szaporodtak, hogy:

Néhai PALLÓ SÁNDOR egyetemi ösztöndíjul szolgáló alapítványt tett. — Továbbá dr. SCHULEK VILMOS, e. i. Rector Magnificus, egy létesítendő egyetemi hallgatók kórházi egylete számára 2000 frtot adott át, mely a mondott cél kezdeményező alapjául szolgáland.

Ezt követőleg a nm. minister úr a rendelkezésre fentartott tandíjból a keletkezőben levő egyetemi betegsegélyző-egylet alaptőkéje javára 200 frtot csatolni rendelt.

Külső képviselése, az egyetemnek többször vált szükségessé:

Szerencsénk volt a lefolyt tanévben Ő cs. és ap. kir. Felségét is egyetemünk falai között hódolattal üdvözölhetni; u. i. kegyes volt Ő Felsege, a modern igényeknek megfelelő és kitűnően berendezett új törvényszéki orvostani intézetünket meglátogatni; ez alkalommal Ő Felségét az egyetem hatósága fogadta és intézeti igazgató kalauzolása mellett az intézetet részletesen megtekinteni és lf. megelégedését kijelenteni kegyeskedett.

A bibornok herczeg-primás elhalálózása alkalomából a tanács az egyetem nevében részvét iratot intézett a főkáptalanhoz. Hogy a már indulni készülő küldöttség tényleg el nem ment, a mostoha időjárás on mult.

Részt vett az egyetemi tanács a lefolyt tanévben is mindazon udvari, egyházi, katonai és polgári ünnepélyekben, melyek az egyetem székhelyén a mondott idő alatt előfordultak.

A II. nemzetközi ornithologiai congressuson egyetemünket a Rector képviselte.

A lausannei egyetem megnyitó ünnepélyén egyetemünk képviselésére dr. TÖRÖK AURÉL küldetett ki.

Dr. FODOR JÓZSEF ny. r. tanár és orvoskari e. i. dekán, a Londonban ülésezett VII. nemzetközi közegész. és demographiai congressusra a nagymélt. minister által kiküldetett és a cambridge-i egyetem által honoris causa doctorrá avattatott.

A párisi Pasteur-egylet felhívására, egyetemünk orvosi kara ott időző magyar ifjak gyámolítására 500 frt adományt járult.

Ezzel számot adtam az 189°/1. tanév főbb mozzanatairól. Felsoroltam, a mit számokban és kifejezésekben előadni lehet.

Nem szólhatok azon lelki tevékenységről, mely az egyesekben végbemegy, de a mely az évek folyamán az ország inteligentiájának színvonalában nyilvánulni fog. Szellemi intézmények és ezek között főképen az egyetem a nemzet jövőjén munkálnak. Tehát csak a jövő tüntetendi fel, hogy a lefolyt tanévben a szellemek mit termeltek.

Hogy mindenek részéről a legjobb akarat meg volt, ki sem vonhatja kétségbe.

Első sorban a nagymélt. vallás- és közoktatásügyi miniszter urat és buzgó tanácsosait illeti meg a köszönet fő része.

Az egyetemi tanács nagytekintetű tagjainak pedig legyen szabad e helyen legmélyebb köszönetet kifejezni a miért minden alkalommal és minden körülmények közt hű szándékaimban megbíztak és szívesen támogattak.

Az egyetemi hivatalok vezetői páratlan odaadással nemcsak alakilag, hanem a feladat öntudatos felfogásával végezték teendőiket úgy, hogy azok közé számíthatók, a kikről kevesen beszélnek, anyagiakban gyengén ellátottak és mégis az ügymenet áldásos szellemei. Általában, az összes hivatalnokok kifogástalanul végezték feladatukat.

Az egyetemi hallgatóság buzgalommal élt hivatásának, a szabályokat megtartotta és nekem személyes viszonyom hozzá szívélyességben mind növekedő volt.

Igy befejeztem rektori teendőimet, — lekapcsolom a jelvényt, melyet annak öntudatával viseltem, hogy az magasztos kötelességeket ró föl.

Szabadon gondolkozni mindig lehetett. De a gondolat kimondása nem volt mindenkoron könnyű és veszélytelen.

Ezen jelvény az önálló gondolat szabad kimondását kötelességgé teszi és a tudomány függetlenségét jelképezi.

Leoldom és vele önt, tisztelt rektori utódom, kit az egyetem egyhangúlag választott, feldíszítem azon kívánattal, hogy kormányzása sikeres és áldásos legyen.